

PODIZANJE NASADA PITOMOG KESTENA

(*Castanea sativa* Mill.)

Robert Sambolek, dipl. ing. šum.

PITOMI KESTEN

- radovi na selekciji domaćih populacija pitomog kestena
- prioriteti na sortama koje su otporne na rak kestenove kore i osu šiškariću
- sorte europsko-japanskih križanaca pogodne za podizanje plantažnih nasada;
- mogući u mikorizi s brojnim gljivama (*Boletus, Tuber*) što pridonosi vitalnosti kestenovih nasada

- na sortnoj listi Republike Hrvatske nalaze se 4 sorte pitomog kestena [1] :

- ✓ Bouche de Betizac
- ✓ Maraval
- ✓ Marsol
- ✓ Marigouele

- razlikuju se po masi, krupnoći i obliku plodova, boji ljuske, izgledu vrha ploda, broju plodova u kupoli, okusu, kemijskom sastavu itd.
- navedene sorte su iz Francuske, križanci su europskog i japanskog kestena, otpornije su na bolesti, ranije dozrijevaju, plodovi su im krupni, lako se gule

[1] Ž. Prgomet, I. Prgomet, S. Brana, Pitomi kesten, SKINK d.o.o. Rovinj, 2013.

- ✓ najbolje i najsigurnije za sadnju su dvogodišnje sadnice u kontejnerima
- ✓ sigurno spojno mjesto cijepa, korijenov sustav dovoljno razvijen, blago formirana krošnja

Sadnica sorte
Bouche de Betizac
u 2. godini

EKOLOŠKI UVJETI ZA UZGOJ PITOMOG KESTENA

▪ KLIMA

- heliofit, mediteranska i umjereno kontinentalna klima s.g.t. = 10-16 °C, t.a. = - 20-40 °C
- mraz u kontinentalnom području

▪ TLO

- duboko, prozračno i kiselo tlo na silikatnoj podlozi, gdje nema dugog zadržavanja podzemnih voda; ph vrijednost 4,0 – 6,0

▪ RELJEF

- nadmorska visina od 150 – 700 m, ekspozicija J-JZ
- inklinacija ravni do blago položeni tereni

PLANIRANJE I PODIZANJE NASADA

- voćna vrsta koja zbog specifičnosti prema ekološkim uvjetima traži pažljiviji pristup u odabiru proizvodnog prostora
- priprema terena (čišćenje raslinja i korova, rigolanje, iskop rupa u nemogućnosti površinske obrade tla)
- na terenima nagiba preko 10 % potrebno je izraditi terase
- pedološka analiza tla (gnojidba, kalcifikacija)
- iskolčavanje terena i odabir razmaka sadnje (8x7m do 10x10 m)
- sadnja sadnica najbolja u vrijeme mirovanju vegetacije
- zasijavanje DTS koju je potrebno kositi ili malčirati
- sadnja međurednih kultura (koštuničavo ili bobičasto voće) prvih 5 - 7 godina nasada
- navodnjavanje poželjno u prvim godinama (akumulacije oborinske vode, bunari)

ODRŽAVANJE NASADA

- međuredna obrada – frezanje
- košnja ili malčiranje
- izvođenje jesenske zelena gnojidbe
- ograđivanje nasada žičanom ogradom ili postavljanje PVC štitnika na sadnice (zaštita od divljači, prejake sunčeve insolacije, antropogenih utjecaja)
- rezidba i formiranje krošnje
- gnojidba i kemijska zaštita / ekološka proizvodnja i EU poticaji

BOLESTI I ŠTETNICI U NASADIMA

- **Gljive** roda *Phytophthora* - uzrokuju trulež korijena, vrata korijena i trulež odraslih stabala i sadnica u rasadnicima, plantažama i prirodnim sastojinama, šumama
- **Kestenova osa šiškarića** *Dryocosmus kuriphilus* - biološko suzbijanje pomoću parazitoida *Torymus sinensis* koji je porijeklom iz Kine, jedini prirodni neprijatelj kestenove ose šiškariće
- **Rak kestenove kore** – uzročnik *Cryphonectria parasitica* (Murr.) - uzrokuje oštećenje stabla i djelomično ili potpuno sušenje biljke
- **Šupljikavost lista** – uzrokovana gljivicom *Mycosphaerella maculiformis* - javlja se i na ljesci i hrastu
- **Ostale moguće bolesti na mladim nasadima**
- nekroze kore i izbojaka, trulež korijena mladih sadnica, kestenova štitasta uš, kestenova pipa

STABLO - TRI ZLATA

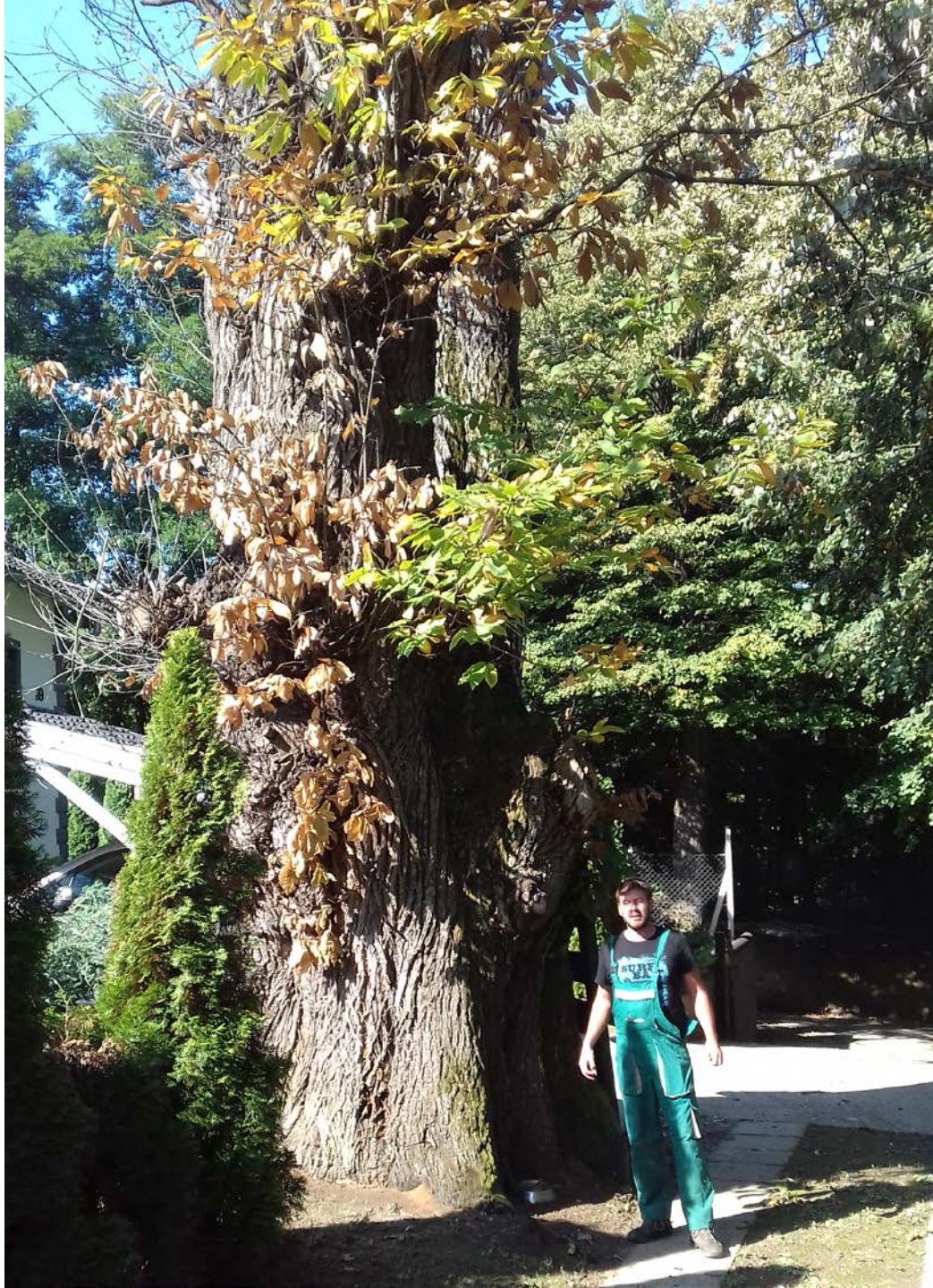
- ✓ drvo kestena je trajno, dobre kvalitete, u kvaliteti hrastovine
- ✓ pitomi kesten je odlična medonosna vrsta
- ✓ plod kestena je nutritivno visokovrijedna namirnica

EKOLOŠKA I EKONOMSKA VRIJEDNOST NASADA

- investicijski troškovi podizanja 1 ha nasada pitomog kestena
- kontinuitet prihoda seže od sedme godine, a moguć je do vrlo kasne starosne dobi nasada (čak do 100 godina)
- po jedinici površine puno veći prihodi u odnosu na poljoprivredne kulture (primjer: prihod po stablu oko 30 kg; cca. 3 tone po hektaru)
- vrijednost u turizmu

- Spomenik prirode, stablo pitomog kestena u Močilama (Koprivnica), procjenjene starosti oko 420 godina

Hvala na pažnji!

robert.sambolek1@gmail.com